

ГУНЧАК Михайло, канд. с.-г. наук, директор
Чернівецький регіональний центр ДУ «Держґрунтохорона»
м. Чернівці

СОБКО Володимир, директор
Західний міжрегіональний центр ДУ «Держґрунтохорона»
м. Кам'янець-Подільський

СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ҐРУНТІВ СОКИРЯНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ РУХОМИМИ СПОЛУКАМИ ФОСФОРУ

Вміст фосфору в ґрунті є однією з основних ознак його родючості і окультуреності. Слід зауважити, що до 55 % фосфору в ґрунті представлено органічними сполуками, а в складі мінеральних фосфатів доступні для рослин форми не перевищують 1–3 %. Фосфор органічних сполук доступний рослинам після гідролітичного розкладання їх фосфатазами і мікроорганізмами ґрунту. Значна частина фосфору ґрунту перебуває у важкодоступних формах, які стають доступними внаслідок дії на них корневих виділень і мікроорганізмів. Рівень забезпечення ґрунту рухомими сполуками фосфору є важливим фактором одержання високих врожаїв. Фосфору рослини засвоюють у кілька разів менше, ніж азоту, проте він відіграє надзвичайно важливу роль в їх житті. Він бере участь у всіх життєвих функціях рослин і забезпечує ефективне використання інших елементів живлення. Фосфор значно прискорює ріст рослин. Він пришвидшує процеси розпаду білків і перехід продуктів розпаду в репродуктивні органи. Фосфор сприяє більш економічному витрачання води, покращуючи таким чином водний режим рослин [1-2].

Тому, Чернівецьким регіональним центром державної установи «Інститут охорони ґрунтів України» було проведено дослідження вмісту рухомих сполук фосфору у ґрунтах Сокирянського району Чернівецької області у 2021 році (XII тур обстежень) на площі 15,06 тис га. Визначення рухомих сполук фосфору

проводилося за ДСТУ 4115-2002 «ґрунти. Визначення рухомих сполук фосфору і калію за модифікованим методом Чирикова» [3]. Під час досліджень використовували Методику проведення агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення [4].

Результати досліджень. Результатами проведених агрохімічних досліджень сільськогосподарських угідь Сокирянського району Чернівецької області встановлено, що обстежені землі за умістом рухомих сполук фосфору розподіляються наступним чином: з дуже низьким умістом – відсутні, із низьким умістом – 0,21 тис. га (1,4 %), із середнім – 4,72 тис. га (31,3 %), з підвищеним – 6,46 тис. га (42,9 %), з високим – 2,46 тис. га (16,3 %), з дуже високим – 1,21 тис. га (8,1%) (рис. 1). Середньозважений показник умісту рухомих сполук фосфору становить 127,5 мг/кг ґрунту, що відповідає підвищеному ступеню забезпеченості макроелементом.

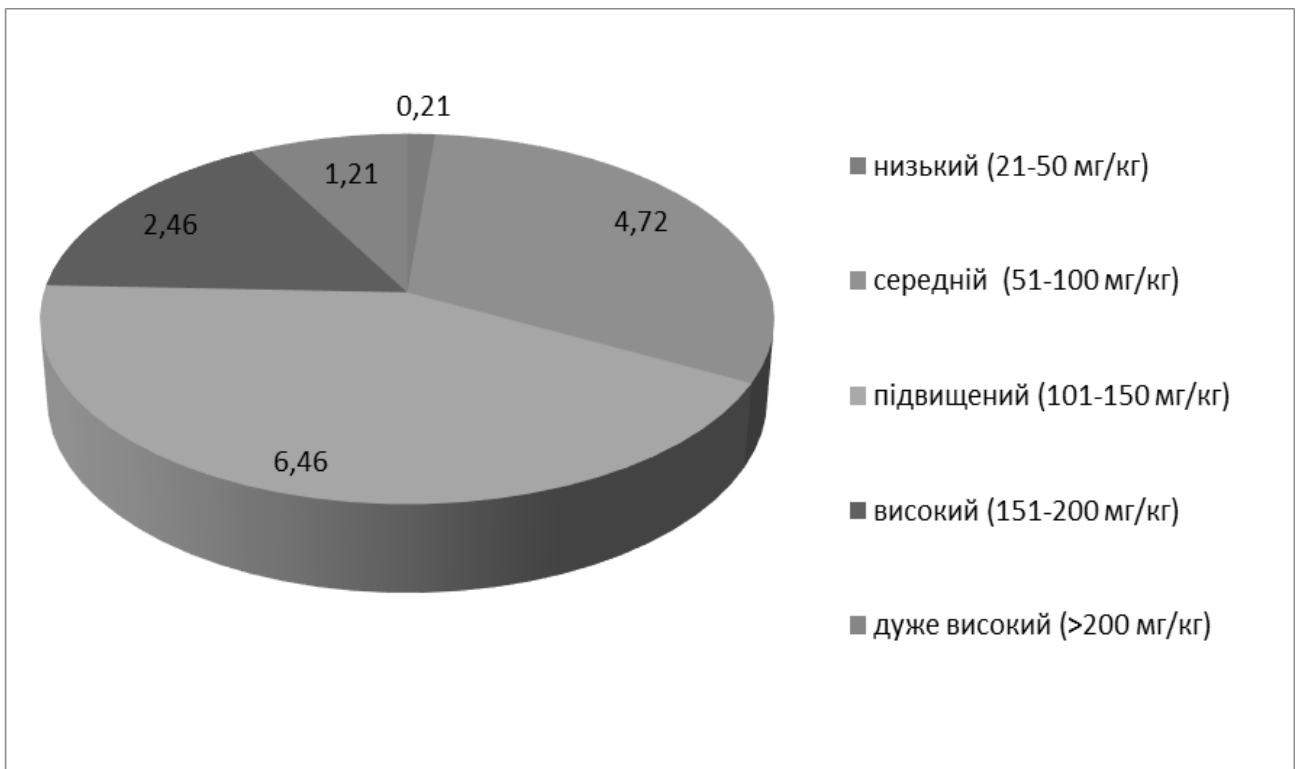

Рис. 1. Розподіл площ обстежених сільськогосподарських угідь Сокирянського району за умістом рухомих сполук фосфору у XII турі обстежень, тис га

Порівнюючи вміст рухомих сполук фосфору у ґрунтах обстежених сільськогосподарських угідь Сокирянського району за XI (2016 р.) та XII (2021 р.) тури обстежень, варто зазначити, що середньозважений показник умісту даного макроелементу в Сокирянському районі зменшився з 135,7 мг/кг ґрунту до 127,5 мг/кг ґрунту. Також варто зазначити, що площа ґрунтів з дуже високим вмістом рухомих сполук фосфору зменшилася на 8,5%, хоча площа ґрунтів з низьким вмістом фосфору збільшилася на 0,4%, площа ґрунтів з середнім вмістом – на 0,5%, площа ґрунтів з підвищеним вмістом – на 7,4%, а з високим вмістом – на 0,2%. Це зумовлено зменшенням обсягів внесення мінеральних та органічних добрив сільськогосподарськими товаровиробниками району, а також недостатнім застосуванням елементів біологізації землеробства (приорювання рослинних решток, вирощування сидератів, дотримання науково-обґрунтованих сівозмін).

Висновки. Результатами агрохімічних обстежень земель сільськогосподарського призначення Сокирянського району Чернівецької області встановлено, що середньозважений показник умісту рухомих сполук фосфору становить 127,5 мг/кг ґрунту, що відповідає підвищеному ступеню забезпеченості макроелементом. Середньозважений показник рухомих сполук фосфору в Сокирянському районі зменшився з 135,7 мг/кг ґрунту у 2016 р. до 127,5 мг/кг ґрунту у 2021 р.

Список використаних джерел:

1. Назаренко І. І., Польчина С. М., Нікорич В. А. Ґрунтознавство: підручник. Чернівці, 2004. 400 с.
2. Носко Б. С. Фосфатний режим ґрунтів і ефективність добрив. К., 1990. 220 с.
3. ДСТУ 4115-2002. Ґрунти. Визначення рухомих сполук фосфору і калію за модифікованим методом Чирикова. К., 2005. 9 с.
4. Яцук І. П., Балюк С. А. Методика проведення агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення. К., 2019. 108 с.